

IN PACE IN IDIPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIETUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ET TERTIUM NIDUM ALTARIA

XXIV. ÉVF. 1924 JÚL.—AUG.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI
OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Jelen példány 5000 kor.

Megjelenik minden hó elején.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t.

QUI FRUMENTUM ECCE AGNUS DEI

ECCE PANIS ANGELORUM FACTUS CIBUS VIATORUM VENE PANIS FLORUM

ELECTORUM CONSERVASTI CUJUS NON SUM DIGNUS

VIRGO IPSUM QUEM GENUIT

IT DEUM ADORAVIT

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

PROHABUNT SACERDOTES

PARCE POPULO TUO

Az Oltáregyesület palántáskertje.

AKI ISMERE a kertészetet, nagyon jól tudja, hogy a kertész legfőbb gondja az arról való gondoskodás, hogy valamelyik növényfaja ki ne pusztuljon. Mit tesz tehát? Magvakat hint a nagy gonddal készített melegágyakba, vagy életképes ágakcskákat nyes az anyanövényről és nedves homokba téve gyökereztetli. Ezek a magvakkal behintett vagy dugványozott melegágyak az ő reménysége. Látogatói előtt egy kertész sem felejt el palántáskertecskéjét, az ő különös gondoskodása tárgyát. A palánták állásából körülbelül előre lehet látni a kert jövőjét.

Képzeljük az Oltáregyesületet az Úr Jézus virágoskertjének. Ennek a virágoskertnek egykori főkertésze, a boldogult Káner Károly, mélyesen átérezte annak szükségét, hogy az Oltáregyesület virágoságjai az egyes tagok halálával ki ne ürüljenek, azért gondoskodott palántáskertjéről az Eucharisztikus Gyermekszövetség alapításával. Dr. Tiefenthaler József, az Örökimádás akkori lelkésze, buzgó szívvel iparkodott előmozdítani X. Pius pápa gyakori szentáldozást sürgető enciklikájának sikerét. Ezért vette tervbe az Eucharisztikus Gyermekszövetség létesítését. Mikor Káner Károlynak, az akkori főigazgatónak tervét előterjesztette, az határozottan kifejezte abbeli reményét, hogy az eucharisztikus szövetség majd kész eucharisztikus lelkeket szállítand az Oltáregyesületnek s ezért egyezett bele abba, hogy a szövetség központja az Oltáregyesület központi háza legyen, az «Örökimádás»-ban a gyermekek számára külön többlapos rovat nyíljon, majd hogy a később «Jézusom Örömöm» címén külön megjelentetett rovat az együvé tartozás jelképezésére ugyanazt a címlapot viselje. Az utánpótlás végtelen fontosságát érezte át Káner Károly, mikor oly nagy lelkesedéssel karolta fel a gyermekszövetség ügyét. Az Oltáregyesület tagjai is megöregszenek, munkaerejük, agilitásuk a kor terhe alatt megcsappan. Új, friss energiájú tagokra van szüksége, akikben készen kapja a szentségi Jézus jelenlétének tudatát, akiket már erősett az angyali táplálék, akik lelkesen tudnak síkraszállani és áldozni az eucharisztikus Jézus ügyéért.

Ezért elsőrangú érdeke minden Oltáregyesületnek, hogy a plébánián eucharisztikus gyermekszövetség is legyen. A gyermekek első szent áldozásuktól fogva 13-ik évükig tagjai a szövetségnek. Azután 16—17-ik életévig a fiúk, illetve leányok eucharisztikus szövetségében nevelődnek, majd a felnőttek eucharisztikus szövetségébe: az Oltáregyesületbe lépnek be. A június 16-án tartott igazgatói értekezlet különösen átérezte a gyermekszövetség ezirányú jelentőségét és nagyon helyeselte, hogy a készülődő szövetséges vezérkönyv a szövetséget az eucharisztikus lelki nevelésen kívül ezen praktikus beállítással is iparkodik kedvessé tenni az Oltáregyesületek előtt.

Oltáregyleti igazgató urak, buzgó elnökök és terjesztők, tettekész oltáregyleti tagok, érezzük át, hogy az Úr Jézusnak nemcsak mireánk van szüksége, hanem halálunk után is kellenek neki olyan lelkek, akik Érte dolgozni, fáradni, áldozni tudnak. Gondoskodjunk az Oltáregyesület számára palántásketről azzal, hogy minél előbb megalakítjuk gyermekeinkből az eucharisztikus szövetséget.

Dr. Mátrai Gyula,

az eucharisztikus szöv. ügyvezető igazgatója.

ADORÁCIÓ

(Adoro te.)

Jőn imádlak láthatatlan Istenem,
Aki itt e szent színekben rejtezel.
Tiéd szívem, néked hódol egyedül:
Szűn dobogni, ha tebenned elmerül.

Látás, izlés és tapintás meg nem fog —
A hallásból származó hit mindenkor;
Bármit mondott Isten Fia — elhiszem,
Valóbb ennél nem lehet már semmimem.

A kereszten rejtve volt az istenség,
Itt azonban hozzá még az emberség.
Hiszem mégis mindkettőt és megvallom
S kérem tőled, amit kért a jobb látor.

Sebeidet, miként Tamás, nem látom;
Mégis, hogy te Istenem vagy, kiáltom.
Add, hogy mindig egyre jobban higgyelek
És reméljek benned és szeresselek.

Ő emléke haláloznak, én Úram!
Élő kenyér, mely embernek élted ad;
Árva lelkem tebeőlöd hadd éljen
S mindent, ami édes, benned tölleljen.

Szent véreddel moss tisztára: ez imám
Úram Jézus, ó te áldott pelikán.
Hisz egyetlen csöppje annak minden bűnt
A világról, az egészről eltörül.

Nézlek Jézus: fátyol van az arcodon.
Legyen meg majd, kérlek, amit szomjazom.
Hogy majd egykor színről-színre lássalak
S dicsőségben, boldogságban áldjalak.

Fordította: *Eöri János.*

Aquinói szent Tamás az Oltáriszentségről.

A csodálatos jelenlét.

LÁSSUK most azokat a csodálatos dolgokat, amelyeket a konzekrálás tökéletes hatása hoz létre s amiket a konzekrálás után figyelhetünk meg az Oltáriszentségben.

I. Az egyik csodálatos dolog az, hogy a kenyérnek oly kicsi és szerény színei alatt oly nagy valami van, t. i. az Úr teste. Erre mutat már magának, az ily nagy mű létesítő művészenek: a Szentléleknek nagy bölcsesége. Azt látjuk ugyanis, hogy minél jártasabb a művész a vésés-faragás művészetében, annál finomabb és szebb képeket tud vésni-faragni. Ha nagyon kicsi drágakövet vagy ércdarabot ad át az ember a művészeknek és kéri őket, hogy arra vagy abba valami nagyon finom képet véssenek, a kevésbbé ügyes művész azt fogja felelni, hogy erre nem képes, viszont egy nagy művész könnyedén elvégzi. Ehhez hasonlatos módon, hogy a Szentléleknek mily nagy bölcsesége nyilvánul meg az Oltáriszentségben, mutatja az, hogy annak oly kicsi és szerény színei alatt Krisztusnak egész testét teszi jelenvalóvá. Nem tudunk oly finom és kicsi kenyérmorzsát az oltárra helyezni, hogy ne tudná azt átváltoztatni Krisztusnak igazi testévé. Szent Damascénusz szerint: a Szent Szűz azt kérdezte az angyaltól: *«Miképen leszen ez, mert férfiút nem ismerek? Az angyal azt felelte neki: a Szentlélek száll tereád sít.»* És ha te most azt kérdezed: hogyan lesz a kenyér Krisztus testévé, én is azt mondom neked: a Szentlélek száll le, az viszi végbe ezeket, amik a természet fölött vannak és amik fölülmulják az értelmet. — Ugyanerre a következtetésre jutunk akkor is, ha abból indulunk ki, hogy Krisztus hatalma hasonló Isten hatalmához. Mert bármit megtehet az Isten Fia természeténél fogva, ugyanazt megteheti az Emberfia is a személyben való egyesülésnél fogva. *«Minden hatalom nekem adatott a mennyben és a földön»* (Máté 28¹⁸) — mondja Ő önmagáról. Szent Ambrus az angyalnak ezen szavaira: *«Ő nagy leszen és a magasságbeli Fiának fog hívatni»* (Luk. 1³²), azt jegyzi meg, hogy: nem azért lesz nagy, mintha a Szűztől való születése előtt nem lett volna nagy, hanem mert azt a hatalmat, amelyet mint Isten Fia öröktől fogva bírt, idővel mint ember is meg fogja kapni, mivelhogy amiként egy személyben egyesül az Istenfia és az Emberfia, egy lesz a hatalmuk is. Ámde az Isten Fia, az Atya Igéje olyan hatalommal rendelkezett, hogy a Szentlélek működése folytán ugyan, de a saját erejéből magára vette a kicsi, gyarló emberi testet, abba mintegy bezárta magát, mint az Írás mondja: *«És az ige testté lett»*. (Já. 1¹⁴). Tehát hasonló hatalmat adott Krisztusnak, az em-

bernek, olyant. t. i., hogy meg tudja tenni azt, hogy teste jelen legyen a kicsi kenyér színében. «Nagy az Úr Sionban.» (Zsolt. 98.) Papiász és Szent Ágoston szerint Sion annyit jelent, mint: tükör. Kétségkívül a nagy kép époly tisztán, époly teljesen látható a kis tükörben, mint a nagyban. Tehát az Írásnak fönti szavait az Oltáriszentségre vonatkoztatva valóban nagy az Úr Sionban, azaz e szentségben, mint tükörben, mert hitünk szerint az Úrnak igazi teste époly teljességgel van jelen a kicsi kenyér színében, mint a nagyéban. E Szentség így is eléri célját teljesen. Célja az, hogy a hívő léleknek lelki tápláléka legyen, azt a rossz ellen és a jóra erősítse. Ennek az eredménynek hatóoka maga Krisztus teste; az pedig époly teljességgel jelen lehet a kicsi kenyér színében, mint a nagyéban, mert akármelyikben van is jelen, egyesülve van Istennel; tőle jó minden erő e Szentségben. Bármily parányi tehát az a kenyér, színei alatt ott van Krisztusnak egész teste — az átváltozás révén a vére — mert az a testhez tartozik, a lelke — mert élő test nem lehet lélek nélkül — egész istensége — mert emberségével örökre egyesült. Ebből pedig az következik, hogy a hívő lelket mindennemű vonatkozásban táplálhatja és erősítheti. «Sém annak, ki többet szedett a mannából, nem volt többje, sem, aki kevesebbet szerzett, nem talált kevesebbet.» (Ex 16₁₈) Szent Hiláriusz mondja: «Ahol e testből, v. i. e szentségből bármily kis részecske van is, ott van az egész test», hasonlatosképen a mannához, mely előképe volt az Úr testének s amelyről azt mondja az Írás, hogy aki többet gyűjtött belőle, azért mégsem volt többje s ha kevesebbet szedett, azért mégsem volt kevesebbje. Mert nem a látható mennyiséget kell itt tekintenünk, hanem a szellemi erőt. Ép azért, ha bármily nagy vagy bármily sok kenyeret konszekrál is a pap, több és más, nem lesz belőle, mint Krisztus teste az üdvösségre.

II. A másik csodálatos dolog az, hogy egy és ugyanaz a szent test van jelen több helyen, több ostyában s akárhány részre osztják is. «Nem kedvellek titeket, úgymond a seregek Ura, és az ajándékot nem veszem el kezeitekből. Mert napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot bemutatni az én nevemnek; mert nagy az én nevem a nemzetek között.» (Mal. 1₁₀₋₁₁) Ime az Írás igen sok helyet mond, de csak egy, tiszta áldozatot említ. «Minden helyen, ahol emlékünnepe lesz az én nevemnek, eljövök hozzád és megáldalak téged.» (Ex 20₂₄) Az Úr nevének emléke az oliár áldozata, vagyis Krisztus teste, hiszen kifejezetten saját emlékére rendelte. Ezt az áldozatot pedig igen sok helyen mutatják be s mind-egyikben az egy és ugyanazon Úr jön megáldásunkra.

Nyilvánvaló ez továbbá azért is, mert — mint föntebb láttuk — a személyben való egyesülés miatt az Emberfiának egy a hatalma az Isten

Fiával. Ezért: mikép az Isten Fia lényegénél fogva ott van mindenben, úgy megadta az Emberfiának is a hatalmat, hogy szentségi módon több helyen is jelen legyen. III. Ince pápa azt mondja: «A megmérhetetlen isteni bölcsesség így rendelkezett, hogy amiként az isteni lényeknek egységében három személy van, t. i. az Atya, a Fiú és a Szentlélek, három valóság legyen az egy személyben, t. i. Krisztus istensége, teste és lelke. Mivel tehát Krisztus isteni természete szerint, háromféleképen van a teremtményekben, mégpedig: lényegénél fogva mindenben, kegyelmével csak az igazakban, a személyben való egyesülés folytán pedig a magára vett emberi természetben, ugyanő azt akarta, hogy emberi természete szerint is háromféleképen legyen: hely szerint az égben, személy szerint az Igében, szentségi módon az oltáron. S miként az istensége szerint lényegesen ott van mindenben, épúgy embersége szerint is szentségi módon teljesen jelen van több helyen. Példával is illusztrálható a jelenlétnek ez a módja. Ha több tükröt állítasz arcod elé, mindegyikben egyformán és teljesen az ugyanegy arcot látod s ha egy tükröt több darabra törsz, ha mégoly kicsinyekre is, valamennyi az egyugyanazon arcot mutatja anélkül, hogy megváltoztatná. Így van ez Krisztus testének szentségében is, aki az isteni jószág tükrének és képmásának mondatik. Ha tehát a tükröt, azaz a kenyér formáját több részre osztjuk, mindegyik részében egyesülve marad Istennek, azaz mindegyik rész Krisztusnak igazi teste. Szent Jeromos szerint: «Minden egyes hívő az egész Krisztust kapja meg, mert mindegyik részecskében egészen van jelen és a szétosztás által nem lesz kisebb, hanem mindegyiknek teljesen adja önmagát».

III. A harmadik csodálatos dolog a szentségi jelenlétben az, hogy Krisztus teste, jóllehet sok helyen, sok ostyában, sok áldozásban jelen van, soha részeire nem oszlik, hanem marad önmagában sértetlenül, egységesen. «*Megoszlott-e Krisztus?*» (I. Cor. 1₁₃) — kérdezi az apostol; mintha azt mondaná: Nem oszlott meg, mert jóllehet ott van az égben is hely szerint, az igaznak szívében is lelkileg és sok helyen szentségi módon, mégis egységes marad önmagában. E csodálatos dolognak magyarázata pedig ama kimondhatatlan egyesülése az embernek és Istennek, a testnek és az Igének. Miként az Isten Igéje mindenhol jelen van és betölti az egész eget és világot, de osztatlan marad, ugyanezt megadta testének, amelyet a Szűztől vett és az apostoloknak adott Istensége ugyanis, mely mindenhol jelen van, e testet teljesen betölti, átjárja és egységben tartja, hogy amikép ez az istenség egy és egységes, úgy testének valósága is valóban egy test legyen. Szent Ágoston azt mondja: «Mikor magunkhoz vesszük Krisztust, nem osztjuk részeire (és nem részt kapunk belőle), hanem e szentségben lesz kiki az, amit kap».

szeme, ajka, keze, lába. A szentségi Jézus a pap ajkával szól, a pap lábával jár, a pap kezével adja magát. Igen, az Oltáriszentség és a pap összetartoznak. Következésképpen, mit Isten összekötött, azt ember szét ne válassza. Mit akarok ezzel mondani? Csak ezt: lélek, mikor az Oltáriszentség előtt

térdelsz, jusson eszedbe a pap is. Mikor hálát rebegsz az Oltáriszentségért, légy hálás az egyházi rend-szentségeért is, a papéért is. Mikor imádkozol, hogy legyen minél több szentségimádó és szentáldozó, akkor imádkozzál, hogy legyen a szentségi Jézusnak minél több jó papja is.

2. Mit láss még a papban? Amit a latin neve mond. A pap latinul sacerdos. Magyarra fordítva: annyi, mint *szent nászajándék*. A pap egész lényével és szerepével azt hirdeti, hogy valami szent frigy van itt

a földön, amely frigynek kifejezője ő, a pap. E frigy Isten és az Egyház közt van. Az Egyház jegyese az Úr Jézusnak. De ha jegyes, akkor hordozni kell magán egy jegygyűrűt is. S ez a jegygyűrű, e fenséges jegyesi ajándék a papság, a papi hivatal. A jegygyűrű arról beszél, hogy valakinek a szíve az enyém, én valakié vagyok, valaki mindenét meg akarja osztani velem. A pap ép ezt jelenti nekünk. A pap az ő szerepével azt mondja, hogy Jézus végtelenül szeret, hogy Magához emelt s mindenét nekem akarja adni. Krisztus a papi lélekbe belelehelte az Ő üdvözítő szeretetét és hatalmát. A pap nekem annyi, hogy az Úr Jézus jár köztünk s folytatja nálunk, bennünk a megváltás nagy munkáját.

A boldogságos szűz Anya leimádkozta az Úr Jézust a földre, de csak egyszer. A pap abban a kegyelemben részesül, hogy mindennap lehívhatja Őt. Sőt beviheti a szívébe s a hívők szívébe, miután ott meggyújtotta a hit fényét, kitisztította a bűn szennyét s a lelket felöltöztette menyegzős ruhába, a megszentelő kegyelembe. S mindezt a pap felszentelési hatalmával teszi. Élő bizonyosság a pap, bár merre járjon is, hogy Isten szereti az Ő népét, szereti Egyházát. Ki a nászajándékot, a jegygyűrűt nem becsüli, sőt magától eldobja, az felmondja a jegyesi viszonyt. Ki a papot nem tiszteli, sőt gyalázza, az felbontja a szeretet viszonyát Istenével. Míg ellenben az egyházi rendnek, a papi szent méltóságnak a tisztelete egyik legbiztosabb jele annak, hogy Isten szeretetében élünk s becsüljük azt a szent frigyét, melyet az Úr Jézus köt a mi lelkünkkel.

Mikor papjainkért imádkozunk, akkor a krisztusi jegygyűrűnket szeretjük s tiszta ragyogó fényében megtartjuk.

3. Mit lássunk még a papban? *a keresztény édesanyák fiát.* Az anyai szív és vér drága gyümölcset. Nem lehet nemesebb hajtása az édesanyai szívnek, mint egy gyermek az oltár szolgálatában, mint a felszentelt pap. A Szent Szűznek anyasága isteni Gyermekétől nyer istenanyai méltóságot. A keresztény anya is különös kitüntetést és kedvességet nyer papjától. Hisz a fát is gyümölcse után értékeljük. Nemes gyümölcs csak nemes fán terem. A hívő lélek szemében mindig boldog az az édesanya, kinek felszentelt papfia van. Mikor boldogult papöcsémmel egyik nógrádmegyei községben vasárnapi isteni tiszteletet tartottunk, öcsém szentmisét mondott, én predikáltam, az édesanyák szeme könnyben ázott. Az édesanyai szív boldogsága hatotta meg őket, azé az anyai szív, melynek két papfia van.

Minden anyai szív tiszteletreméltó, de különösen az a pap édesanyjé. Minden jó gyermek az édesanyai szívnek sok áldozatába, sok könnyébe, sok imájába kerül. De főképp a jó pap kerül sok és szent áldozatába az édesanyának. Értsük meg: a jó pap tulajdonképpen nem a szemináriumban terem, a jó papilélek valójában az édesanyai szíven

terem. A hívő-, buzgólelkű és tisztaszívű édesanyák nevelik azokat a tisztalelkű, fogékony szívű ifjakat, kikből a jó papok válnak. Azért sok tekintetben az édesanyáktól függ, minő papjaink vannak. Ha az édesanya szereti a szentségi Jézust, ha érte áldozatot is tud hozni, akkor ezt az áldozatos szeretet észrevétlenül átülteti kicsi gyermeke fogékony szívébe. Az ilyen gyermek szívében kifakad a szent papi hivatás kegyelme. Az ilyen ifjú szent vágygal, nagy lélekkel megy a szemináriumba s ott a megszentelt légkörben igazán szent, buzgó pappá fejlődik.

Azért főképen az édesanyák értsék meg: nagy mértékben tőlük függ, mennyi és minő papjai vannak az Egyháznak. Szenteljék meg az édesanyák magukat az Oltáriszentség erejével, akkor adnak az Egyháznak éptestű és szentlelkű ifjakat, akkor Krisztus nagy aratásában lesz elegendő számú és megszentelt lelkű munkás, vagyis pap. A nagy angol szónoknak, Vaughannak édesanyjáról olvastam, hogy igen nagy családja volt. S ez az édesanya 30 évig naponként imádási órát tartott a legfőbbesébb Oltáriszentség előtt, hogy gyermekei közül minél többnek kieszde a szent papi és szerzetesi hivatás kegyelmét. S az eredmény? Hat fia pap, öt leánya szerzetesnő lett. Ime a jó fa minő jó gyümölcsöt terem. Nekünk is, szegény magyaroknak, minél több ilyen jó édesanya kell, akkor lesz sok jó papunk, sok szentéletű szerzetesünk. Akkor előbb eljön hozzánk az Úr Jézus eucharisztikus országa.

Végül megjegyezzük, hogy az oltáregyesületek buzgó tagjai nagyon a szentségi Jézus Szíve szerint tesznek, ha minél több áldozatot hoznak azért, hogy az Egyháznak minél több jó papja legyen. Ezt a célt szolgálja az Esztergomban alakult Szentlélek-Egyesület. Több helyütt az oltáregyesületek tagjai tömegesen léptek be ezen kedves Szentlélek-Egyesületbe, hogy imáikkal és jócselekedeteikkel minél több jó papot és szerzetest esdjenek ki a hívek számára. Az itt szóban levő kis egyesületnek kedves kis imafüzete is van, melyben szebbnél szebb imákat találhatunk a papságért. Ki esetleg a Szentlélek-Egyesületnek tagja óhajt lenni, jelentkezék e címre: főtitkarelendő Lelkiigazgató úrnak. Esztergom. Szeminárium.

Az aratás nagy munkájában jusson eszünkbe, hogy a lelkek terén is nagy az aratás, de kevés a munkás. Kérjük azért az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat aratásába.

Németh István.

Hálás köszönettel nyugtázzuk *Bencze Szentpály Gabriella* és *Bujdosó Rozália* úrhölgyek 200.000—200.000 koronás adományát, amelyek által ők is az oltáregyesület alapítótágjainak sorába léptek. A szentségi Jézus fizessen meg nekik.

Az eucharisztikus szövetség lelki vezetése.*

GÁRGYALÁS előtt szabadjon rámutatnom, hogyan lettem én a «Jézusom Örömom» eszméi, gondolatai propagátorává. Evvel nem az én történetemet akarom elmondani untatásra, hanem — azt hiszem — élesen világít ez bele abba a programba, amit a Gyermekszövetség képvisel.

Tizenhárom évvel ezelőtt az ifjú levita szent buzgalmával, hevületével indultam neki az életnek. Egy falu még szegényebb lélekkel — volt első állomásom. Itt-ott örömek, de csak szórványosan, inkább csalódások, keserőségek vártak. Különösen a szentgyónások szomorítottak el. Értetlenség, tudatlanság jellemezte őket. Megismertem Szuszai pompás művét: «Előkészület a nagy napokra» s rendes hittanóráimon kívül mintegy 15—20 különórán készítettem el gyermekeimet az első szentgyónásra. Eredmény nagyszerű volt. Még a legtudatlanabb is teljesen átértette a szentgyónás nagy művészetét. Gondoltam, hogy az a sok kincs, ami a szentgyónás és áldozás után rakódott le szívükben, szaporodni fog és alapját képezheti egy kezdődő komoly hitéletnek. De jött a nagy vakáció, a nagy feledés időszaka s amikor újból találkoztam gyermekeimmel a gyónószékben, [azt a szomorú tapasztalatot szereztem, hogy gyermekeim lelkében elhomályosult az első szentgyónás és áldozás nagyszerű eredménye. Törttem a fejem, hogyan lehetne állandósítani az első gyónás eredményeit. Közben más helyre kerültem. Az isteni Gondviselés vezetett arra az útra, amelyen gyermekpásztorációnak haladni kell. Óbecsén ugyanis — most, sajnos, szerbektől megszállott ez a virágzó hitköztség — véletlenül felbontok egy csomagot, amely elődóm címére szólt és legnagyobb csodálkozásomra, de örömomre is, a «Jézusom Örömom» füzetei hullanak ki a csomagból. Olvasni kezdem s a lelkem örömittasan felkiált: ez az, ezt akartam én is!

Négy évig dolgoztam ott a kis leánykakkal. Azután jött a forradalom. Elzárta tőlünk a központot, elrabolta az ideiglenes határ a mi drága kincsünket: a «Jézusom Örömommet.» Már a háború alatt szomorúan láttam a lelkiség pusztulását, a pénzvágy és testiség előtérbe nyomulását. A sátáni karmok belekapaszzkodtak a legdrágább lelkekbe, Jézus kedvenceibe s nagy pusztítást vittek véghez a gyónószékeknél s áldozató padnál.

Arról felesleges beszélnem, hogy a test kultusza még inkább előtérbe lépett a kommunizmus és az azt követő évek óta. Bár itt-ott

* Az euch. szöv. igazgatói értekezletén tartott előadás. Az igazgatói értekezletről a szeptemberi számban írunk.

tagadhatatlanul fellendülés látható a lelkekben, de a nagy többségben inkább a züllesztés, a lelkiekben való visszafejlődés tapasztalható. Csak ha a ruházkodásra gondolunk, a lelkünk sírni tud a sok pókháló, testi idomokat ríktóan feltüntető ruhák miatt. Hol van Jézus lelkülete, szelleme? Eltűnt, helyébe új Isten került, az élvezet, a pénz, melyen az megvásárolható s amelyek annyiszor okozták a népek bukását, végső pusztulását.

Itt érek tulajdonképpen témámhoz: a Gyermekszövetség lelkiiveztetéséhez. Ennek a csúf, Krisztus arcát nem viselő, Jézus szellemétől megszire eső világnak pusztulni kell, vele együtt a gyűlölködésnek, szeretetlenségnek is. Vissza kell térni a szívekbe Jézus lelkületének, mely boldogságot, lelki békét jelent. Igen, oda kell vezetni az emberiséget a tabernákulum elé, hol Jézus minden megtévedt lelket örömmel visszavár.

És ezt teszi a Gyermekszövetség, mikor a kicsi lelkekben hatalmas alapot épít a legméltóságosabb Oltáriszentségnek, ezt teszi élete, munkája, öröme, fájdalma központjának.

Hogyan próbáltam elérni ezt az én kicsi csapatomnál?

1. Egész életünknek berendezése csak akkor helyes — a hit szemüvegén nézve —, ha a lélek az első, a test pedig csak másodrangú. A léleknek élete felséges, az Isten barátságát, szeretetét jelenti, ezt mind megérti a gyermek, csak az a szó: megszentelő malaszt, nehéz számára. Pedig ez a hitélet alapja, enélkül komoly lelkiélet nincs. Tehát alaposan, gyakran, sokszor kell erről beszélni. Én magam különös előszeretettel foglalkoztam a megszentelő malasztal, belevittem minden katechezisembe, mindenütt az Úr Jézus képével szemléltetve, úgy hogy átment a vérükbe az ismerete, szeretete, megbecsülése a menyegzős ruhának. A leánylélek különös szeretettel viseltetik a ruha, a fehér ruha iránt, épen ezért képzeletvilága, lelkiismerete boldog, ha tudja, hogy lelkén is — per analogiam — Krisztusnak hófehér ruhája van.

2. A Gyermekszövetség vezetőjének minden gondja arra kell, hogy irányuljon, hogy ezt a lelki ruhát a kis szövetséges öntudattal viselje, szeresse és becsülje. Ne tőrje rajta a szennyet, féljen attól a gondolattól, hogy elveszíti s boldoggá tegye az a tudat, míg e ruhát viseli, Jézus boldogan, örömmel tekint reá. Itt van aztán a II. nagy teendője a lelki-vezetőnek, az t. i., hogy megszerettesse a szentgyónást, mint a menyegzős ruha szépségének megőrzőjét. Ha megesik a nagy baj, a halálos bűn, a legelső alkalommal siessen lerázni magáról, szóval: bele kell vinni lelkébe azt a kényszerérzetet, hogy 24 óráig se tudjon, akarjon halálos bűn állapotában élni. Vigyáznunk kell azonban arra is, hogy meg ne szokja a szentgyónást, folytonosan finomítani kell lelkét, hogy a kis szennyet (bocs. bűn) se tőrje lelkén s örüljön, ha megszabadul tőle. Hiszen külső fehér ruháján se tőrje a foltot. Épen ezért a vezető

vigyázzon, hogy gyermekeinek bármikor rendelkezésére álljon, sose lássa a gyermek azt, hogy terhünkre van, de attól óvakodjon, hogy teljesen magához szoktassa őket a szentgyónást illetőleg, mert könnyen kialakulhat benne az a nézet, hogy másnál nem gyónik s ha vezetője keze alól kikerül, féld, hogy gyónásait is elhagyja. Kényszeríteni sem szabad. Jöjjön magától! Nálam így van. Szombaton 11—12-ig rendelkezésre állok összes gyermekeimnek, hogy gyónásukat meghallgassam. Gyónási intelmeket közösben kapják, így időt nyerek arra, hogy többet meggyónthassak. Ez két okból jó: a) mert szövetségeseim természetesen kényszer nélkül hozzám jönnek s így belsőleg is az enyémeik lesznek, b) nem alkalmatlankodnak a felnőtteknek s esetleg gyermeket kevésbé szerető papoknak. A szentgyónás eredményei nagyok. Egész éven át alig fordul elő 6—7 esetben halálos bűn.

3. Harmadik kötelessége a Gyermekszövetség lelkivezetőjének a szentáldozás végtelen kegyelmeinek elhelyezése a gyermeki szívekben. A szentáldozás nagy dolog. Lehet egy szent életnek is megindítója, de unalmassá is lehet, ha nem úgy veszi magához Jézus testét, amint kell. A szentáldozás előkészületére és hálaadására kell nagy súlyt fektetni. Jézus nagysága, hatalma, jósága, alázata a legméltóságosabb Oltáriszentségben megkapja a gyermek figyelmét, fokozni kell e figyelmet Jézus iránt, bizalmat ébreszteni benne iránta, a lelki közösséget felépíteni Jézus és gyermek közt (telefonállomás, tabernakulum Jézus Szíve — gyermek szíve közt). Itt vigyázni kell, hogy ne kicsinyelje a bocsánatos bűnt, viszont arra ki kell tanítani, hogy bocsánatos bűnben áldozhatik (bánatot indítson). Ne mint nagy jutalmat és édességet állítsuk be a gyermeknek a szentáldozást, hanem állítsuk eléje az orvost, aki gyógyítani jön szívébe, hogy annál inkább adja át szívét a jó Jézusnak. Ily feltételek mellett a szövetségeseink napja lesz az Oltáriszentség, a szentáldozás, onnan veszi melegét, fényét s kicsi lelke megtalálja az üveget, melybe tejcsekjét öntheti, hogy elhozhassa magával az iskolába, mert ő áldozik.

4. A Gyermekszövetség vezetőjének gondja legyen, hogy szövetségesei életében kialakuljon az a tudat, hogy van egy jóbarátjuk, aki részt vesz örömeikben, bánatukban, munkájukban, fájdalmaikban egyaránt. Én úgy szoktam ezt nekik beállítani, hogy a szentostya fátyola mögül két barátságos szem vigyáz, figyel kis szövetségeseire, örül, ha jót tesznek, fáj neki, ha bűnös úton járnak. Igen kedves öntudatot ad ez a gyermeknek, tudja, hogy Jézus szeme rajta, kerüli a nemtelent, érzi, hogy minden ügyében Jézus vele érez s boldogan köszöni meg, hogy Jézus szeme megőrizte a bűntől játékában, otthonában, ágyában, szóval mindenben.

5. Aki szeret valakit, gyakran vele van. Aki Jézust öntudatosan sze-

reti, felkeresi gyakran. Elsőrangú eszköz lehet a gyermekszövetségi vezetőnek a szentségi Jézus megszerettetésében, ha okosan arra neveli, hogy naponta ötperces szentségimádást végez.

Ezek azon eszközök voltak, melyekkel a Gyermekszövetség gondolatát belsőleg mélyítik el. De a vezetőnek mindent fel kell használni, ami külsőképen is hozzá kapcsolja a gyermeket Jézushoz. Ilyen volna pl., hogy az összes szentségi körmeneteken résztvennének a gyermekszövetségesek, közel a Szentséghez, lehetőleg égő gyertyával, ez növelné hozzátartozásuk jellegét a tabernakulumi Jézushoz. Nálunk így van s mondhatom, hogy nagyon boldogok és büszkék, hogy nekik több közülük van az Oltárszentséghez.

A mi egyházmegyénkben (Kalocsa) az örökös szentségimádás szép szokása dívik. Évenként háromszor esik a mi községünkre is. Mennyire készülnek erre a kis szövetségesek. Hogyne! Hisz negyedórai imádásra vannak ők is beosztva s külön térdeplőn végzik e napon az ő kis szívük imadását. Mondhatom, kitűnően bevált. Önként jelentkeznek, de ha módját ejthetik, még sírással is igyekeznek a második negyedórát is megszerezni. Ha valamelyik megbetegszik, tíz is siet a helyettesítésére. Nem is veszik észrè, hogyan, de minden ilyen alkalom közelebb viszi őket a jó Jézushoz. Kifejlődik lelkükben a testvérség, barátság szent köteléke.

Végére is értem. Semmi ujat nem mondtam, csak a Gyermekszövetség két törvényét próbáltam konkretizálni, hogyan tudom én megoldani.

Befejezem a szövetség szép imájával:

Ó, édes jó Anyám! Mentsd meg az egész gyermekszövetséget a halálos bűntől.

Garay Béla.

Szent Bernát apát élete.

(Augusztus 20.)

Irtta: P. Várkonyi Fidélf. dr. S. O. Cist.

SZENT BERNÁT a legvonzóbb és legünnepeltebb szentek egyike. Mivel most a nyáron, augusztus 20-án, van az ünnepe, közöljük az ő életét, hogy lángoló istenszereteten felbuzdulva mi is az igazi élet-szentség útjaira lépjünk, Istent teljes szívünkben szeressük s elsősorban érte fáradozzunk.

I. Szent Bernát ifjúkora.

Régen, akkor, mikor hazánkban dicső szent László királyunk uralkodott, alapított családot Tecelin lovag és a montbardi grófnak leánya,

Aleth, akik szent Bernátot adták a világnak. Franciaországban közel Dijon városához terül el Fontaines falucska. Itt emelkedett az ifjú párnak boldog otthona, az a várkastély, ahol csakhamar hét gyermek játszadozásától visszhangzottak a falak. A harmadik gyermek, Bernát, 1090 végén vagy 1091 első negyedében született. Az édesanya apácának készült, de a jó Istennek más tervei voltak vele. Ez a jámbor és okos nő kolostori életet teremtett a várkastélyban. Így értjük meg, hogy a hat fiú szerzetes, a leány pedig apáca lett.

Tecelin lovagnak Chatillonban is volt háza. Ezért a kis Bernátot szülei hétéves korában a chatilloni káptalaniskolába iratták be, ahol körülbelül húszéves koráig tanult. Még tanuló korában — körülbelül 17 éves lehetett — a jó Isten magához szólította szentéletű édesanyját. De nemes anyjának emlékezete állandóan kísérte. Ez őrizte, tartotta meg a jó úton. Ez indította arra, hogy elhagyja a világot. Bernát szép volt, okos volt, gazdag volt. Sok burgundi anyában élhetett a titkos vágy, hogy bár Bernát szerelme boldogítaná leányát. Azonban Bernát szívében sokkal magasztosabb szerelem tüze égett. Életét egészen Istennek akarta szentelni. A pályaválasztás nagy kérdésében anyai nagybátyja, Gaudrik lovag, volt tanácsadója és bizalmasa. Sok ima és tervezgetés után elhatározták, hogy Citeauxba mennek.

Citeaux 14 év óta állott fenn. Lakói a molesme-i bencés apátságból vándoroltak ki, hogy egy erdő magányában távol a világ zajától egyedül Istennek és lelkük üdvösségének éljenek. Mindenki csodálta a szerzetesek bőjtjeit, szegénységét, buzgóságát, de szigorú életük miatt oda belépni nem mert senki. Így azután attól kellett félni, hogy kihal az új telep. Ide készült Bernát. Testvéreit is magával akarta vinni. Guidó boldog családtya, Gellért katona volt. De Bernát buzgósága nem ismert akadályt. Ékesszólásával összes testvéreit megnyerte, csak Nivárd marad otthon, mert még fiatal volt. Csodás jelenség volt az, mikor Tecelin lovag öt fia és társaik, összesen harmincketten, elhagyva a világot kopogtattak a citeauxi monostor kapuján. Szent István apát örömmel fogadta be őket. A jó Isten nagy próbára tette bizodalját, de most meg is jutalmazta. Már nem kellett félnie, hogy Citeaux kihal; most már látta, hogy élni fog.

II. A monostor csendes falai között.

Milyen volt az élet abban a monostorban, ahol szent Bernátot és társait oly örömmel fogadták? Ott a szerzetesek nagyon szigorúan éltek. «Imádkozzál és dolgozzál» volt jelszavuk. Mikor köröskörül még mély csend uralkodott és az éj sötétsége borította a földet, már Isten dicséretét zengték a templomban. Ha nem imádkoztak, akkor dolgoztak.

Kimentek az erdőre fát vágni, vagy a mezőre szántani, vetni, aratni, mert a saját kezük munkájából tudtak csak és akartak megélni. Sokat bőjtöltek. Szent kereszt felmagasztaltatásától husvélig napjában csak egyszer étkeztek. A nagybőjtben este öt-hat óra felé volt az egyetlen étkezés. Húst sohasem ettek. Egész nap nem volt szabad beszélniök, hallgattak.

Szent Bernát és társai már egy évig éltek ezt a szigorú életet. Az egyévi próbaidő után dönteniök kellett, megmaradnak-e, a halál órájáig követik-e Krisztus Urunkat ezen a göröngyös, nehéz úton. S ők — egynek kivételével — örömmel tették le a fogadalmat 1113-ban április vége felé, vagyis szent esküvel ígérték Istennek, hogy ezen a szent helyen kitananak és szegényen, tiszta testtel és lélekkel, elüljáróiknak engedelmessé szolgálnak a királyok Királyának. Most már mindenki látta, hogy még ezt a nagy szigorúságot is elviselheti az ember, ha Istent szereti és Isten hívja. Bernát példája gyújtott. Citeaux felvirágozott. Ifjak és meglelt férfiak, tanulatlanok és tudósok, világiak és egyházi férfiak siettek oda, hogy lelküket megmentsék, hogy a bűnökbe merült felebarátaikért vezekeljenek. Most már nem attól kellett az apátnak félnie, hogy nem jelentkeznek felvételre, hanem hogy hol adjon helyet a sok embernek.

A fogadalom után Bernát még két évig élt Citeauxban. Az új rend kezdett terjeszkedni. 1115-ben már a harmadik fiókapátságot alapította szent István. A monostor kapuja harmadszor látott 13 tagból álló csapatot kivonulni. A csapat élén az új apát haladt kereszttel a kezében. Ott látjuk Guidót, Gellértet, Andrást és Bertalant, Bernát édes testvéreit, Gaudrik lovagot, Bernát anyai nagybátyját. De ki az, aki a csapat élén halad kezében a kereszttel? Bernát, a fiatal, beteges Bernát. A monostor kapui bezárultak és szent Bernát 12 társával új haza keresésére indult. Az Aube-folyó partjain az örömvölgyben telepedett le és itt alapította azt az apátságot, melynek 38 apátja volt és amelyet az ő csodálatos személye tett világhírvé: Clairvaux-t.

Azt mondja a közmondás: Minden kezdet nehéz. Ezt szent Bernát is tapasztalta. Először ki kellett irtani a sok bozótot, fát, azután hozzálátni az építéshez. A nagy szegénység miatt minden munkát maguknak kellett elvégezniök. Jött a hideg tél és a monostor még nem volt készen. Ruhájuk, sarujuk is szakadozni kezdett. Sokszor kenyér sem volt a háznál. Előfordult, hogy falevelekből készítették a főzeléket és gyökereket kapargattak ki a hó alól, hogy éhségüket csillapítsák. Nem csodálhatjuk, ha többször kérték szent Bernátot szerzetesei, hogy hadd menjenek vissza Citeauxba, mert itt elpusztulnak. De a Szent bátorította őket, csak tartanak ki, a jó Isten nem hagyja el őket. Tényleg nem egyszer csodás módon jutottak pénzhez és enivalóhoz. Az Isten tíz évig tette türel-

müket és bizalmukat próbára, míg végre biztosítva látták életüket az új otthonban. Mivel a régi monostor már szűk kezdett lenni, idővel újat, nagyobbakat kezdtek építeni. Szent Bernát ekkor már híres ember volt s azért könnyen ment az építkezés; mindenki örült, ha valamivel segítségükre lehetett. Hogy mivé fejlődött ez a hely, azt legjobban az mutatja, hogy a monostor körül hat gazdasági kerület fejlődött ki. Ezekben a majorságokban dolgoztak a szolgálkból és jobbágyokból lett munkástestvérek. Szent Bernát halálakor 700 szerzetes élt Clairvauxban.

Azt a völgyet, hol szent Bernát 12 szerzetesével letelepedett, azelőtt örömvölgynek nevezték. Később Clairvaux lett a neve, ami annyit jelent, mint világos, dicsőséges völgy. Nem hiába nevezték így. Dicsőséges volt az a völgy, mert akik ott éltek, «az égi király udvari népe», «Istennek tábora» voltak, akik lemondtak a világ kincseiről, élvezeteiről és szegényen sok ima, böjt, önmegtartózkodás közepette szolgáltak Istennek. Dicsőséges volt az a völgy, mert emberek angyali módon éltek benne s lakói a mennyországba költöztek. Dicsőséges volt, mert az akkori Európa, minden országából siettek oda kanonokok, prépostok, hercegek, grófok, más szerzetesrendek tagjai, tudósok, nagyreményű ifjak, hogy egészen Isten gyermekei legyenek. Maga Tecelin, mikor egyetlen leánya, Humbelina férjhez ment (férje halála után apáca lett) s legkisebb fia, Nivárd is követte testvéreit Clairvauxba, otthagya a világot és szerzetessé lett fiának, Bernátnak, monostorában. Dicsőséges volt az a völgy, mert Clairvaux mindig újabb és újabb rajokat bocsátott szárnyra. Szent Bernát fiai letelepedtek Német-, Franciaországban, Itáliában, Portugáliában, Spanyolország különböző tartományaiban, Irországban, Svédországban stb. Szent Bernát egyenesen Clairvauxból 68 monostort alapított. Dicsőséges volt, mert apátjától pápák és királyok kértek tanácsot s mert fennállásának első száz évében 1 pápa, 11 bíboros, 28 püspök és számtalan apát került ki belőle, akik szent életükkel, nagy tudományukkal, mennyei bölcsességükkel nemcsak a ciszterci rendnek, hanem az egész keresztény világnak öröme és büszkesége voltak.

Ezekből már láthatjuk, hogy mit csinált szent Bernát 38 évig otthon, Clairvauxban. Hiszen egyetlen egy családot rendben tartani, a gyermekeket derék, vallásos és tisztességes embereknek fölnevelni, a mindennapi kenyérről gondoskodni, a földeket megművelni stb., mennyi munkát ad a szülőknek. Most képzeljük el, mennyi gondja volt szent Bernátnak. De nem elég a gyermekek ruházatáról és eledeléről gondoskodni, az Isten félelmét is mélyen szívükbe kell ültetni. Ezt sem elég prédikálni, hanem a szülőknek jó példával kell elüljárniok, ha azt akarják, hogy gyermekeik igazán jámbor és istenfélő keresztények legyenek. Szent Bernát így tett. Aki legjobban szerette Istent, legtöbbit imádko-

zott, legtöbbet bőjtölt, legtöbbet dolgozott, ő maga volt. Annyi embert jó szerzetesnek nevelni, nagy dolog! Szent Bernát meg is tett mindent. Milyen szépen tudott ő a világ hiúságairól, a bűn utálatosságáról, a pokol borzalmairól, a mennyország örömeiről, Jézus szent nevének erejéről, a boldogságos Szűz irgalmáról beszélni! Hogyan szerette fiait hogyan segítette a mennyországba vezető úton.

A sok szerzetes ellátása, a majorságok berendezése, a rendszeres munka megkedveltetése az ő vállaira nehezedett. Dolgoztak is szerzetesei és így példaképei még ma is a művelt világnak. Az erdők irtása, mocsarak lecsapolása, a terméketlen földek dúsan termő földekké való átváltoztatása sok-sok helyen a clairvauxi szerzetesek örök érdeme. Mennyi munkával járt a 68 új monostor alapítása! Mennyi levelet kellett szent Bernátnak írnia és tollba mondania, hogy a pápák, királyok, püspökök, apátok kéréseinek eleget tegyen! De nemcsak leveleket, hanem sok más szép dolgot is írt. Nagy, vastag könyv tartalmazza az ő iratait. A legnagyobb szentek és tudósok nem győzik ezeket eleget dicsérni. Aki azokat olvassa, jobban kerül a bűnt, jobban fogja szeretni az Anyaszentegyházat, nagyobb buzgósággal kezd lelke üdvösségével törődni, siratja bűneit, nem tud könnyek nélkül a felfeszített Jézusra gondolni, nem győzi Máriát, ezt a jó mennyei Anyát, eléggé tisztelni szeretni és pártfogását kérni.

III. Isten Egyházának harci zajában.

Szent Bernát nemcsak ezt a munkát végezte, melyről eddig szólunk. Sokszor kénytelen volt elhagyni fiait, hogy minden szent ügyért való lelkesedésével, fényes szónoki tehetségével segítségére siessen a szorongatott Anyaszentegyháznak. A pápa Krisztus Urunk földi helytartója. Minden jó katolikus boldog, ha szent Péter székén kiváló, derék ember ül. II. Honor pápa halála után 1130-ban az a nagy veszély fenyegetett, hogy oda nem való ember lesz a pápa. Ezért a bíborosok egy része a derék Gergely bíborost választotta meg pápának, aki II. Incének nevezte magát. De a másik párt nem engedett, ez is választott. A gazdag Leoni-családnak sikerült egyik tagját, Péter bíborost, megválasztatni, aki II. Anaklét néven akart uralkodni. Megvolt a nagy baj, megtörtént a szakadás. Szent Bernát érezte, hogy ezekben a nehéz időkben nem szabad otthon maradnia, hanem a pápaság védelmére kell sietnie. Egyik városból a másikba, egyik országból a másikba utazott, hogy mindenkit megnyerjen II. Ince pápa részére. A küzdelem nyolc évig, II. Anaklét haláláig tartott. De még ekkor sem volt egészen vége, mert utódot választottak neki. Ez azonban már egészen magára maradt. Azért szent Bernáthoz sietett, aki azután kibékítette őt II. Ince pápával. Beköszöntött

a várva-várt béke, helyreállt az egység. Mindenki szent Bernátot ünnepelte. Róma városa «a haza atyja» címmel tüntette ki. Diadalmenet volt a szentnek útja Rómától hazáig. Mindenki látni akarta volna és áldását fogadni.

Szent Bernát mindig nagy tisztelettel nézett szent Péter utódjára, mert tudta, hogy ahol Péter, a pápa, ott az igaz Anyaszentegyház, ott Krisztus. Nem csodálhatjuk, hogy nagy volt a meglepetése, de öröme is, mikor 1145-ben Luciusz pápa halála után III. Jenő néven egy ciszterci szerzetes lett az Egyház feje. Ennek a volt szerzetesfiának egy öt részből való könyvet írt. Ebben leírja, hogy milyen a jó pápa. III. Jenő nagy hasznát látta ennek a szép könyvnek s a későbbi pápák is mindig örömmel olvasták szent Bernát gyönyörű írását. A pápa «az igazságosságnak mintaképe, az életszentségnek fényes tükré, a nemzeteknek pásztorja, az árváknak atyja, az özvegyeknek szószólója, a gonoszoknak réme, a jóknak dicsősége, a királyoknak atyja, a világnak napja, a Magasságbelinek főpapja, Krisztus helyettese» — így írja le könyvében a pápát.

Egy másik ügy, amelyért szent Bernát sokat fáradozott, a II. keresztény hadjárat volt. A Szentföldet mindig szerette és megbecsülte a kereszténység. Hiszen ott született, ott élt, ott tanított, ott szenvedett és halt meg a világ Üdvözítője, Krisztus Urunk. Mikor a szaracénok elfoglalták és kirabolták Edessza városát, attól kellett félni, hogy Antiochia, sőt maga Jeruzsálem is a hitetlen mohamedánok kezébe kerül. Ez nagy baj lett volna. VII. Lajos francia király a pápához fordult tanácsért. III. Jenő pápa 1146. márc. 1-én körlevelet adott ki, melyben azt írja a francia királynak, indítsa meg a keresztény háborút, szent Bernát hirdesse azt mindenfelé, mert ő maga most nem teheti. Szent Bernátot ekkor már az egész világon ismerték. Életszentsége, ékesszólása, csodatevő ereje miatt mindenki előre gondolhatta, hogy egész Európa megmozdul, ha ő áll a mozgalom élére. Franciaországban mint valami mennyei hírnök beszélt. Mindenhol a legnagyobb lelkesedéssel kérték a keresztet, hogy keblükre tűzhessék és a keresztény vitézek közé állhassanak. A mozgalom átesapott Németországba. Ott látjuk a clairvauxi apátot Frankfurtban, Konstanzban, Kölnben, Speierben, ahol III. Konrád császár is meghajolt előtte, pedig sokáig nem akart a dolgról hallani. Egész Európában nagy volt a lelkesedés. Legalább félmillió keresztényvitéz állott fegyverben, hogy a Szentföldért harcra keljen. S mi lett az eredmény? Amilyen szépen kezdődött, olyan szomorúan végződött. Most aztán sokan szent Bernátot vádolták. De ő nyugodtan nézhetett a vádlók szemébe. Ő jól csinálta dolgát, Isten csodákkal bizonyította, hogy szent Bernát az ő küldötte; hanem a keresztényvitézek és vezérek bűnei miatt sujtotta az egész vállalkozást az Isten haragja.

Szent Bernát máskor is kénytelen volt elhagyni békés otthonát. Mikor egyes hittudósok letértek a jó útról és mást kezdtek tanítani, mint amit a katolikus Anyaszentegyház hirdet és tanít, mindig szent Bernátot hívták, hogy a helyes utat megmutassa és az Egyház tanait velük szemben megvédje.

IV. Az örök béke hazája felé.

Szent Bernát egész élete állandó munkában, prédikálásban, békítésben, az Egyház ügyeinek szolgálatában telt el. Pápák, császárok, királyok tanácsadója volt; több város, például Genua, Milánó érsekének szerette volna megnyerni; Isten sok nagy csodával tüntette ki, vakokat, némákat, süketeket, sántákat, bénákat, őrlteket meggyógyított: de mindez nem tette kevélyé. Semmiféle méltóságot nem fogadott el, sőt arra kérte a pápát, hogy egész életében egyszerű apát maradjon. Mindig boldog volt, amikor visszatérhetett magányos otthonába, a clairvauxi monostorba és ott imával, böjttel, munkával, sok könnyhullatással szolgálhatott Istennek. Ott csendes éjjeleken, melyeket imádkozva virrasztott át, születtek meg azok a kedves, szép iratok, amelyek miatt mézajkú doktornak nevezték el.

«Irhatsz akármit, nekem nem tetszik, ha nem olvashatom Jézus nevét. Beszélhetsz akármit, nem szívesen hallom, ha nem hangzik Jézus neve. Jézus méz az ajkon, a fülben zene, gyönyör a szívben.» Így ír a nagy szent. Különösen a kereszten függő Jézus tudta szívét megindítani. De legszívesebben és legszebben a boldogságos Szűz Máriáról írt: «Ha bűneid rengeteg súlya nyom, ha lelkiismereted undoksága elkábít, ha az örök ítélet rettenetessége elrémít, ha a kétségbeesés sírja elnyeléssel fenyeget — gondolj Máriára. A veszélyben, a gyötrelemben, a kételyek közt gondolj Máriára, hívd segítségül Máriát! E név legyen ajkadon mindig, e név legyen szívedben». Így éneklie meg Máriának, a Tenger Csillagának jóságát, irgalmát.

Szent Bernát egész életében betegeskedett, igen sokat dolgozott, mégis 63 éves lett. Ami után egész életében annyira vágyódott, amiért elhagyta a világot és olyan szigorú életet élt, végre megvalósult: 1153. augusztus 20-án a mennyei hazába költözött. Mennybe vitték az angyalok, akikről oly szépen írt; magához vette Mária, akit annyira szeretett; mennyei dicsőségének részesévé tette Jézus, akiért annyit küzdött és szenvedett itt a földön. Ravatala körül siránkozó szerzetesei elvesztették atyjukat itt a földön, de hatalmas közbenjárót nyertek az égben. «Boldog halál, mely a munkából a nyugalomba vezetett, a várakozásból a jutalomra, a zárandoklásból a hazába, a világból az Atyához.» III. Sán-

a szent Útravalót kérte. Óhaja teljesült. A szentséget nagy áhitattal és szeretettel fogadta. Este azonban nagy hányási rohamok lepték meg. Az ápolónők, kik tudták, hogy csak nem régen áldozott és a szent színek talán még meg sem szüntek, kötelességüknek tartották, hogy a hányatot egy tiszta edénybe összegyűjtsék és a tűzbe öntsék.

A Szentostyában Jézus tárt karokkal várja lelkedet.

Másnap reggel az egyik ápolónő mikor fölkel, igen nagy hideget érzett és azért a tűzhelyhez ment, hogy a tüzet feléléssze. S íme, a lángok között egyszerre hófehér ostya jelenik meg, épen olyan, mint amilyent a pap kezében látott.

Az asszony — egészen meglepődve önmagáról, csak egyedül Jézusért aggódva — belenyúl a lángokba és kiveszi a csodálatos Ostyát.

De mit csináljak én most ilyen nagy kincessel? gondolja magában. Míg így töprengve egyik kezéből a másikba veszi, csodálkozva látja, hogy az Ostya barnavörös színt kap, mint azok a tárgyak, amelyek a tűzben megégték. Ettől még nagyobb zavarba jön és a másik ápolónőtől kér tanácsot, hogy mit tegyen. Társa, amint a történekről értesül, tisztavászonkendőcskét hoz és mély tisztelettel beletakarva a csodálatos Ostyát szekrényében helyezi biztonságba.

Egy óra mulva hazajött a férje, akinék mindent elmond, ami történt. A férfi maga akar meggyőződni a csodáról s kezébe véve a Szentostyát, megtapogatja és egész tisztán olyan lüktetést érez — az ő szavai ezek —, mint ahogy a pióca szíve ver, mikor ketté vágják. A Szentostya egyszerre kisíklík ujjai közül és a szobában körülful, mintha valami láthatatlan kéz hordozná: Jézus menedékhelyet keres, az övékénel méltóbb hely vendégbarátságát. Elmennék a papért, aki a szentséget kiszolgáltatta. A Szent Miklós-templom káplánja eljön és a Szentostyát a beteglátogató aranydobozba helyezi. Majd kissé oldalt lép, hogy ujjait lemossa és mikor megfordul, a dobozt fölfordítva és üresen találja. Hiába keresik a szekrényben, a szobában mindenütt, a Szentostya csodálatosan eltűnt. Csak másnap találják meg ugyanabban a szekrényben, amelyben az asszony jámborul őrizte: egy vánkoson fehér kendőben pihent.

Ilyenformán nyilvánvaló lett Jézus akarata: nem magánúton egy egyszerű pap által, hanem ünnepi pompával, a papok és nép egész seregével körülvéve akart visszavitetni a templomba, hogy a hívők épüljenek és a hitetlenek megszegyenüljenek. Így is történt. Az átvitel az Oude Kerkba (Öreg templom) ünnepi körmenet volt zászlókkal, dicsérő és hálaadó himnuszokkal; a csodálatos Szentostyát ünnepi szertartással zárták be a szentségházba.

Később a házat, ahol a csoda történt lebontották s helyébe nemes telkek adományai árán kápolnát építettek. E kápolnácska a legnagyobb látogatottságnak színhelye lett. Sokan jöttek papok, kik szentmiséjüket a csodálatos Szentostya előtt akarták elmondani és sokan jöttek hívők, akik imáik, különös kéréseik meghallgatását várták és nem eredménytelenül. A Szentszék is különös kiváltságokat és búcsúkat engedélyezett az ájtatoskodóknak. Nagy tisztelettel őrizték a Szentostya érintésével megszentelt hamut is, amely — mint Molanus* írja — édes illatot lehelt és amely — bár akkoriban igen sokfelé vittek belőle — még sem fogyott el soha.

* * *

A csoda híre hirtelen elterjedt a városban. Amsterdammak akkor még egészen katolikus népe tömegesen tódult a templomba, ahol a

* Molanus: Natales Sanctorum Belgii (16 Martij).

csodálatos Ostya imádásra volt kitéve. Molanus említi, hogy az előbbi csodálatos események itt még azzal tetéződtek, hogy sokan a csodálatos Ostyában látták az élő, győzedelmes Jézust, föltámadása teljes dicsőségében.

Nem csoda, hogy ezek az események megmozgatták és örömmámorba ejtették egész Amsterdamt, csak egy valaki volt, akinek az esemény sok bosszúságot okozott s ez épen a szereplő asszony férje volt, akinek háza folytonos zarándoklások és számtalan pletyka célpontjává lett.

Egy reggelen, amikor épen a kályha mellett ülve, kis fiát ölében tartva, szemrehányást tett nejének, hogy a titkot meg kellett volna őriznie, gyermeke kicsuszott kezéből és a tűzbe esett; az atya kivette ugyan, de annyira megrendült, hogy attól fogva epileptikus bántalmai voltak. Ekkor bűnbánó ruhát ölt az egész család, hogy megkérleljék a csodálatos Szentostyát és Tőle meg is nyerték a gyógyulást.

* * *

De nem egyedüli ez a kegyelme a csodálatos Szentostyának. Ettől az időtől fogva egész sereg zarándok kereste föl a csodálatos Szentostyát nemcsak Hollandiából, hanem más országokból is. Sokan letelepedtek Amsterdamban, a forgalommal nőtt a kereskedelem, szaporodtak a házak és fokról-fokra a nagyvárosok sorába emelkedett az egykori kicsi Amsterdam. A csodálatos Szentostya által nyert kegyek közül sokat megőrzött a tradíció. Meglepő gyógyulások rettenetes betegségekből: látás, hallás, beszélőképesség a nélkülük szűkölködőknek, nem várt segítség a legnagyobb bajban levőknek. Minden csodájáról nem írhatunk a csodálatos Szentostyának, de legalább egypárról emlékezünk meg, amelyeknek különös súlyt ad a történeti hitelesség,

Az 1452. évben Amsterdamt tűzvész pusztította el. A romhalmazzá változott épületek között volt a csodálatos Szentostya kápolnája is. Hiába igyekeztek biztonságba helyezni a Szentostyát, minden eszköz, amelyet alkalmaztak vagy összetört vagy alkalmatlanná vált, mert az Úr Jézus újabb tanujelét akarta adni csodálatos hatalmának. Mikor a tűzvészt megfékeztek, az üszkös gerendák alatt sérteflen állapotban találták meg a ciboriumot, amelyben a csodálatos Szentostya volt, sőt még a ciboriumot fedő selyemtakaró is ment volt nemcsak minden égési nyomtól, hanem a legkisebb szennytól is. A nép lelkesedése leírhatatlan volt. Azonnal összegyűjtötték a szükséges összeget és a réginél sokkal szebb és méltóbb kápolnát állítottak.

1847-ben Miksa római király és német császár halálos betegségbe esett. Fogadalmat tett, hogy ha meggyógyul, nagy pompával fog elzarándokolni Amsterdamba, hogy a csodálatos Szentostyát tisztelje és imádjá. Gyógyulása megtörténtével be is váltotta fogadalmát. Gazdag

ajándékokat is adott és alapítványaival lehetővé tette, hogy méltóbb tisztelet övezze a csodálatos Szentostyát.

Azt hisszük, ez a történelmileg föltétlenül bizonyos eset megerősíti a tradíció által emlegetett események iránti hitünket is.

* * *

Hogy mi volt e csodával Isten célja, nagyon világos. Az Úr Jézus *valóságos* jelenlétének hitében akarta megerősíteni az embereket. A csodát *Lost van den Vondel*, a hollandusok egyik legnagyobb költője is ilyen értelemben ünnepli gyönyörű költeményben. Meg akarta továbbá erősíteni mindazokat, akik szenvednek és ünnepélyes demonstrációt akart állítani azok elé, akik kételkedők vagy hitetlenek voltak.

Az úgynevezett «reformáció» sem volt képes tönkretenni a buzgó hollandusokban az Oltáriszentség hitét és ha el is tiltották a nyilvános processionalis tiszteletet, annál mélyebb lőn a szívekben az Eucharistia kultusza. A XVI. századtól kezdve nem szabad a csoda emléknapján körmenetet tartani, azért helyette csendben imádkozó kis csoportok járnak be a várost. Így bizonyítják hitüket, így fejezik ki áhitatukat, amelyek mindegyike változatlan a hollandusoknál.

Olaszból szabadon: *Dr. M. Gy.*

KRÓN IKA

Ürnapj körmenetünket az idén nem tarthattuk meg. Az utolsó órában óriási vihar tört ki, amely a legvastagabb fák közül is tövestül kicsavart kettőt, leszakította a villamos vezetéket, ledöntötte az Örökimádás bejárata fölötti emelvényes oltár díszoszlopait s így az utcáralépés lehetetlenné vált. Helyette a templomban tartottunk megkérdelőd ájtatosságot és körmenetet, amelyet Dr. Mészáros János prelátnak, érseki általános helytartó, országos főigazgatónk vezetett fényes segédlettel. A legméltóságosabb Oltáriszentséget ez alkalommal herceg Hohenlohe Klodvigné választmányi tag által adományozott gyönyörű barok-stílusú szentségmutatóban vitték. A szentségmutató különösen becses műkincse lesz az «Erzsébet-Örökimádás-templomnak» azért is, mert lunuláján (a Legszentebbet tartó félholdacska) azok a gyémántok vannak applikálva, melyeket boldogult Erzsébet királynéknak ajándékozott Hohenlohe hercegné szül. Majláth Sarolta grófnőnek, aki neki udvarhölgye volt.

Felhasználjuk az alkalmat, hogy az Oltáregyesület nevében ezúton is megköszönjük a fejedelmi adományt és szívből kívánjuk a nagylelkű

jótevőnek, hogy a monstancia sugaras gyémántjai helyett adjon neki az Úr Jézus sokat azokból a kegyelmekből, amelyek lelkében azokat az igazgyöngyöket és gyémántokat termik, melyek egykor a mennyei koronájának is díszei lehetnek.

* * *

Az eucharisztikus világtalálkozó, mint már megírtuk, az idén Amsterdamban lesz júl. 22—27-ig. A «L'Aurora del Ss-o Sacramento» eucharisztikus olasz folyóirat alapján közöljük róla a következő híreket.

Callier harlemi püspök már januárban előkészítő bizottságot alapított; külön albizottságokkal, amelyek a szertartásokat, gyűlések helyét, idejét állapítják meg és külön gondoskodnak arról, hogy az egyházi ünnepeknek kolosszális zene- és énekkar álljon rendelkezésére. A legkiválóbb holland festők egyikét, Jan Toorop-ot, pedig azzal bízták meg, hogy a kongresszust megfesse az utókor számára. A bizottság egy 1568-ból való metszet alapján megfestette az amsterdami eucharisztikus csodát¹ és a namuri püspök e fesményt maga vitte el Rómába, hogy reá a Szentatya különös áldását kérje s a képet kisebb formában is sokszorosítva a kongresszus sikeréért végzendő imával fogják terjeszteni.

A kongresszus részletes programja ez:

Kedden este (júl. 22.) a pápa követének érkezése és ünnepélyes fogadása.

Szerdán este általános ülés, épügy csütörtök és pénteken.

Szombaton a gyermekek közös szentáldozása a «Stádium»²-ban.

Vasárnap ugyanott ünnepi szentmisét pontifikál a pápai követ Öeminenciája.

A papok számára külön lesz latinnyelvű értekezés. Az általános gyűlések nyelve holland, de mindegyiken lesz egy francianyelvű előadás is.

A hollandusok csak magának a Stadium helyiségeinek ezen pár napi bérletéért 30.000 hollandi forintot fizettek, ami magyar pénzben kb. 900 milliónak felel meg. Bámulatos lelkesedés, amely a rajongásig fokozódik, jellemzi az előkészületeket. A körmenetet festői felvonulásokkal akarják pótolni, amely a Stadiumban eucharisztikus körmenetbe menne át. De lehet, hogy a protestáns Hollandia addig még megszünteti azt a törvényét, amely a katolikus körmenetek megtartását tiltja. Ez lenne a hollandusok legnagyobb öröme. Hazánkból is — legalább akik kint vannak Hollandiában — lesznek képviselőink az eucharisztikus kongresszuson. S talán olyan szemtanú is akad, aki az Örökimádás olvasóit megörvendeztetni a kongresszus leírásával.

¹ Lásd az előző cikkek közt.

² A bécsi Rotundához hasonló óriási helyiség.

Fölkel a Nap

Elbeszélés. — Írta: Eörfi János.

(Folytatás.)

XII.

DÁSNAP Tamás hosszú levélben számolt be édesanyjának a tegnapi ünnepélyről. Nem is annyira a saját szereplését és sikerét írta meg neki — arról csak röviden emlékezett meg — hanem a többiekét. És sajnálkozásának adott kifejezést, hogy édesanyja nem lehetett jelen azon az egyenesen mesébe illő, pazarfényű, lélekemelő hódolaton és hitvalláson, amelyet a főváros legjobb érzésű, legvallásosabb katolikusai nyilvánítottak a legelőkelőbb helyen a legméltóságosabb Oltáriszentségnek. Csak levele végén írta meg szerényen, hogy mekkora kitüntetésben részesítette őt az ...i püspök úr. «Édesanyám — írta löbbek között — szeretném nagyon, ha azonnal megírná nekem: mi a véleménye e tervekről. Én a magam részéről alig tudom kimondani, mennyire örülök. Teljesülni látom álmaimat, pedig megvalósulásuk napról-napra lehetetlenebbnek látszott. Mintha már elértem volna földi célomat. Mindenesetre egy percre sem felejttem, hogy valami váratlan körülmény minden pillanatban széttepheti ábrándjaimnak könnyű fátyolát, de míg ez be nem következik, addig kedves az nekem és szeretettel szövögetem tovább. Úgy érzem, hogy az Úr Jézus jutalmazott meg, most először kézzelfoghatóan, csekély szeretetemért, mely iránta ég szívemben. Mintha nyilvánosan föl akarna magasztalni, akit titokban és nyíltan imádok. Mintha hálás lett volna azért a parányi fény sugaráért, mely gyarlóságomtól csilant dicsősége felé; azért a szikrányi melegségért, amely a szeretet tüzengerében égő szent Szíve érzett meg az enyémből; azokért a porzemnyi gondolatokért, amelyekben a Legszentebb villant meg egynéhánynak a szemében. Ő hálás volt, én is az akarok lenni. Ha eddig szerettem Őt kötelességből s örök céloom érdekében, ezentúl már hálából is. Kedves Anyám, segítsd Őt szeretnem: néhány könyvre volna szükségem, amiket okvetlenül meg kell szereznem. Először is egy olasz nyelvtanra, mert olaszul minél előbb meg kell tanulnom. Gézával együtt veszünk olasz órákat Giorgi nyelvmestertől. Ez mind pénzbe kerül. Amit a privátórákért kapok, sehogy sem elég. Azonkívül a legjobb német és olasz könyvek az Oltáriszentségről, egyelőre csak ezek, szintén a könyvtáramba kívánkoznak, hogy már most elkezdhessem életem nagy munkáját, a legméltóságosabb Oltáriszentségnek quasi a monografiáját. Most még nem tudom, egy emberélet elég lesz-e rá, de megpróbálom. Nem találtam, nem ismerek szebb célt és földadatot ennél. Tehát pénzre volna szükségem, Kedves Anyám, ha szeretsz és ha tetszik a tervem, ha akarod, hogy

e szűk hazában is minél többen ismerjék és szeressék a Szentséget, egy-kétszer még hozz áldozatot. Hogy mekkora legyen az, azt nem mondom meg. Határozzák meg körülményeid. Az Úr Jézus szeretetébe ajánlva mindkettőnket szerető fiad Tamás.»

Persze, hogy küldött Gondiné a fiának pénzt, többet is, mint amennyire az számított. Egy postával kapta meg Tamás édesanyja leveleivel. Most már nekivághat a hosszú és végeleáthatatlan útnak. Tamás úgy érezte magát, mint valami messzire készülődő, befűtött mozdony. Négy nap múlva már szorgalmasan jártak Gézával együtt az olasz leccékre. Egyforma lelkesedéssel törték, hajtogatták, forgatták a taliánok híres, csengő-muzsikáló nyelvét. Gézának is szüksége volt rá, hiszen ha szobrokat akar látni és tanulmányozni, ha ezért külföldre akar menni, Itáliát nem kerülheti el.

Egy-két hónap elteltével már megértették egymást olaszul is. Csevegtek is sokat kisebb közömbös dolgokról, amire nézve egy volt a véleményük. Csak vitatkozni nem mertek ezen a furfangosan gördülő nyelven. Ilyenkor mindig ezt a nélkülözhetetlen, elfelejthetetlen édes anyanyelvet vették elő, az jött az ajkukra akaratlanul is. Hiába igazi mondanivalóit igazán csak az anyanyelvén mondhatja el az ember. Magyarul magyarázták egymásnak távolabbi terveiket azon alkalommal, hogy a két pünkösdi ünnep miatt egy kicsit több idejük jutott erre. Hétfőn délután kirándultak a Hűvösvölgybe. Megfürödtek előbb, azután egy hatalmas platánfa alatt leültek a padra egy kissé félreeső helyen. Tamás kényelmetlennek találta a padot, szó nélkül a pázsitra heveredett, karjait vánkosnak a feje alá rakta s úgy nézte a kék eget, Géza ezúttal nem tett semmiféle megjegyzést e pózra, szinte maga is szeretett volna ugyanúgy cselekedni, de gondolva, hogy könnyen errefelé vetődhet valaki s valami furcsát gondolna, ha a pad mellett látná mindkettőjüket heverészni, csak a kalapját tette a lábai elé s mereven nézte a pázsitot. Majd elkezdett fűtyörészni. Sorba utánozta a kis madárcák szeszélyes melódiáit, amelyek ott akkor körülöttek csicseregtek. Tamás hirtelen föl kacagott.

— Csak nem énrajtam nevensz? — kérdezte Géza mosolyogva, mintha csak sejtette volna, hogy dehogyisnem. Úgy elmerült a madárhangok szimfóniájába, hogy neki magának is mosolyognia kellett, mikor Tamás kacagása kizavarta őt a megfigyelésből és az utánzási próbákból.

— De épen terajta mulatok — mondta Tamás. Az jutott eszembe, hogy kitűnő madárfogó lenne belőled; s ha inséges napok jönnének rád, megélnél ebből a foglalkozásból is. Nem vetted észre, hogy azért sereglettek ide körénk ezek a kis buksifejűek, mert a fűttyőddel idecsaltad őket. Csakúgy hemzsegnek. Az előbb még nem volt ennyi. Vagy ha a

madarászás nem volna kedvedre, jó idomító lenne belőled. Most már igazán nem tudom: azért utánoztad-e őket, mert alkalmat adtak rá neked, vagy azért tódultak-e ide, mert az övékéhez hasonló hangokat hallottak tőled folyton?

— Valószínű mind a két feltevés, de egyik se teljesen és kizárólag — felelte Géza. És te azt hiszed, hogy az emberek nem szakasztott így csinálják, mint ezek a kis madarak, akiket buksifejűeknek mondtál az imént? Nem figyelted még meg, hogy csak azt kell sokszor és hangosan kiabálni, szavalni, amit mások, sokan csak csipognak s máris a vezérük lesz, aki ezt megteszi és köréje sereglenek? Viszont a legtöbb ember azt csicsergi, amit a társaság és környezete, amelybe éppen került.

— Mondasz valamit, Géza; valóban így van. Remélem, ha emberek között vagy, te másképp viselkedsz, mint itt a madarak között és nem csicsersed azt, amit ők csipognak.

— Inkább némán hallgatok.

— Szóval nem utánzod őket, hogy ők se utánozzanak téged.

— Eltaláltad.

— Hagyjuk Géza most a madarakat, meg az embereket. Sokkal komolyabb beszélőnivalónk van egymással. Szeretném már egyszer részletesebben is hallani tőled: mik a távolabbi terveid, vagy vannak-e ilyenek? Vagy talán a sorsodra bízod magadat és élni fogsz művészednek, a hogy a pillanat, az óra, a nap ihlete hozza magával? A te vonatod gördül ki előbb a pályaudvarról a nagyvilágba, az egyetemről az életbe, szólj te először.

— Ugyis szándékom volt neked erről mesélni. Tudom, hogy megértesz. Ha valaki, hát te megértesz és nem nevelsz ki mint az imént, már csak azért sem, mert senkit ez életben utánozni nem fogok.

— És mit fogsz Géza csinálni — bocsánat: alkotni, és hogyan fogod csinálni, hogy valaki még rosszakaratból se foghassa rád, hogy művészeted utánzás?

— Tamás, én az embert szeretném, azt fogom szoborba faragni. Mondjuk, amilyen Ádám lehetett, volt a bűnbeesés után. Nem ezt vagy azt az embert, nem ezt vagy azt az erényét vagy szenvedélyét vagy lelki élményét, nem szimbolumokat, nem típusokat, hanem az embert. Egyetlen egy alakot szeretnék márványba faragni, ha egész életemen át kellene is rajta dolgoznom, amelyiknek talapatára azt írhatnám: az ember. Belevinni abba a márványtömbbe és egyesíteni benne minden jellemző vonást, amit csak mutatott az ember évezredek óta, még azt is, ami benne lappang. Elvégre nem is olyan égbekiáltóan nehéz, mondjuk az anyai szeretetet, a haragot, a fájdalmat, az örömet, a kétségbeesést stb. szoborban ábrázolni. A műtermek hemzsegnek az ilyenektől. Nagyobb,

nehezebb föladat teszem azt olyan szobrot megmintázni, amiknek a címe például az, hogy: a munka, a nyár, a szolgaság, a hajnal, a dél, az ifjúság stb., amelyeneket Feidiász, Michelangeló, Meunier, Rodin alkottak. Olyan szoborról azonban még nem hallottam, még eme lángelmék sem próbálták olyant faragni, amelyiknek ez lett volna a fölírása: az ember; és semmi más. Én megpróbálom.

Géza, te rettenetes dolgokat beszélsz. Valóságos istenkísértés! Tudom, hogy évezredek óta fáradozik a vallás, a művészet a tudomány azon, hogy az embert megismerje, lelkének legelrejtettebb redőit is kiteregesse s mindezideig nem sikerült. Arra azonban rájöttek a legnagyobb zsenik hogy teljesen kikutatni, megismerni az embert nem lehet, amiként a nagy természetet sem, pedig meggyőződésem szerint ez sokkal egyszerűbb. Hisz még önmagunkat sem ismerjük. Könnyű volna akkor, ha ismernök! Ha egy szent Ágoston azt mondja az emberről, hogy szörnyű, feneketlen mélység, amelynek titkai kifürkészhetetlenek, akkor Géza, én azt hiszem, nagy lába vágta a fejszédet. Féltetek, hogy keserű lesz a kiábrándulásod. Ne vedd mindezt sértésnek, csak a véleményeimet mondtam meg. Egyébként a jó Isten áldását kérem nagy munkádra. Rajtad kívül én lennék a legboldogabb, ha főséges terved sikerülne.

— Kedves barátom, értem aggodalmait. Előbb átéreztem azokat, mint te. De azok után, amiket mondtál s amiket magam is jól tudok, azt kell mondanom: ha tervem félig sikerül is, egészen sikerült! Én megpróbálom, mégegyszer mondom: Amen. Azonban most rajtad a sor: te mit fogsz csinálni, Tamás? Mert meg vagyok győződve, hogy neked is van valami különleges célod. Arról már sokszor beszéltél, hogy az Oltáriszentség irodalmával akarsz foglalkozni. Gyönyörű cél és feladat szintén. Közelebből is szeretném ismerni.

— Az én tervem, úgy vélem, nem oly merész, hogy ne mondjam: vakmerő, mint a tiéd — mondta Tamás. — Lásd én egyszerűbb, lehetségesebb módon akarom céloimat elérni, mint te. Tervem azonban sokban hasonlatos a tiédhez, bár realisabb. Én sem akarok olyasmit alkotni, amit előttem már százan is megcsináltak. Nincs annak semmi értelme. Miért dolgozzam föl azokat a témákat, amiket már úgyis kimerítettek. Az a körülmény, hogy embereknek egyrésze erről, a másik része arról az oldaláról látja a Legszentebbet s egyáltalán nincs alkalmuk, hogy minden szempontból végigelmélkedjék az Oltáriszentségnek és az embernek egymáshoz való kölcsönös viszonyát, mondom ez a körülmény vitt arra a gondolatra, hogy végigtanulmányozzam a világirodalomnak minden valamire való művét, amelyik az Oltáriszentséggel foglalkozik s összegyűjtsem azokból mindazon gondolatokat, amelyek eredetiek s valóban mondanak valamit, valami súlyosabb, lényegesebb dolgot. Ezeket a

gondolatokat akarom egyrészt a feledéstől megmenteni, mert bűn volna azokat átengedni az enyészetnek a könyvtárak penészes polcán; másrészt pedig ilyen módon örök forrásul szántam ezt a gyűjteményt minden idők minden hívőinek, tudósainak és papjainak. Természetesen csoportosítva, rendszeresen szándékozom munkámat összeállítani. Tíz nagy kötetre tervezem. Tudtommal még nem jött létre eddig ilyenfajta, nagyobb szabású gyűjtemény. És magyar lenne az első! Amit századok elmulasztottak az Eucharisztia irodalmának terén, egy csapásra pótolva lenne. Mondd Géza, nem volna nagyszerű?

— Föltétlenül nagyszerű. De ami azt illeti, terved ép oly vakmerő, mint az enyém. Elriasztani azonban nem akarlak tőle, sőt azt mondom: ha török, ha szakad, váltsd valóra. Ha egyáltalán eszedbe jutott a gondolat, hogy ezt meg lehetne csinálni, ez máris azt jelenti, hogy meg kell csinálnod. Ez az isteni gondviselésnek parancsszava. Elég világos.

— Különösebb biztatásra én se szorulok. Az aggodalmaktól sem félek, akárcsak te. Tenni, tenni és harmadszor is tenni valami érdemeset, valami nagyot az emberiségért.

— A lelkemből beszélsz, Tamás. Csak arra volnék kíváncsi, hogy negyven év múlva hogyan beszélünk majd ezekről a dolgokról?

Ebben a pillanatban kis csengő szólalt meg oldalvást. Odapillantának mind a ketten. Az út kanyarodóján karingbe öltözött fiatal pap jön sietős léptekkel, földreszegzett szemekkel. Előtte egy ministránsfiú iparkodik a tempót tartani. Nyilvánvalóan beteghez mennek valahová. Gyorsan fölugranak mindketten, majd féltérdre ereszkednek, mikor a pap elhalad padjuk előtt az Oltáriszentséggel. Amint tizenöt-húsz lépésre távozik tőlük, Tamás azt kérdi Gézától:

— Nem volna kedved velük menni a beteghez? Nem árt, ha ilyenkor tavaszkor is lát az ember haldoklót. Biztosan fogunk valami érdekeseget tapasztalni.

— Miért ne mennénk! Gyerünk, hogy szem elől ne tévesszük ezt a szomorú, de mégis isteni menetet.

S már mentek is a pap után, a csengő hangja nyomán. Mintha húzta, hívta volna őket... a beteg felé, meg mintha örömmel csilingelte volna a hírt: már itt van, itt jön az élet és halál Ura.

Ó mi minden van annak a kis csengőnek a hangjában...!

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Dr. Mátrai Gyula. — Felelős kiadó: Dr. Mészáros János.